

Czwarte Piętro

ip INSTYTUT
PEDAGOGIKI
APS

Pismo Instytutu Pedagogiki
Nr 14(6)/2026

W numerze m.in.:

Relacje z wydarzeń, w tym ze Święta Uczelni

Konferencje:

Klimat dla zdolnych – klimat dla wszystkich

Cyberprzestrzeń i światy wirtualne

Felietony

Spis treści

Tytułem wstępu...

Od Dyrekcji Instytutu Pedagogiki 3

Dzieje się

W telegraficznym skrócie 4

    Za nami... 4

    Przed nami..... 5

Kawa, matcha i rozmowy... 6

Inauguracja Święta Uczelni 7

Drugi dzień obchodów Święta Uczelni..... 9

Piękna polszczyzna nagrodzona..... 10

*Klimat dla zdolnych –
    klimat dla wszystkich* 12

Lilka w trzecim wymiarze..... 13

Cyberprzestrzeń i światy wirtualne..... 16

Efektywne pisanie i publikowanie artykułów
    naukowych 18

Nasze publikacje 19

Spotkania w drodze

O Jasiu, który nie nauczył się skakać,
    i Janie, który potem szukał zdrowia
    w aplikacji 21

Rozbijanie na części 25

Jesteś dla mnie ważny/ważna 26

Rozmowa z samym sobą 27

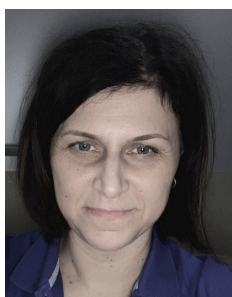
Recenzje

Sztuka, literatura i dziecko – wspólna prze-
    strzeń edukacji 29

Kącik pani Dorotki

Ważne terminy 30

Zespół Redakcyjny

Anna
Górka-Strzałkowska

Magdalena
Ostolska

Maria
Trzcńska-Król
(skład i łamanie)

Beata
Szurowska –
gościnnie z trzeciego
piętra ☺

Stali współpracownicy

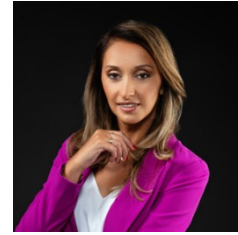
Marek
Siwicki

Dorota
Sadowska

e-mail: 4pietro@aps.edu.pl

Od Dyrekcji Instytutu Pedagogiki

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce kolejny numer instytutowego pisma „Czwarte Piętro”, który ukazuje się pod koniec roku akademickiego, w czasie domykania semestru, sesji egzaminacyjnej i planowania wakacyjnego odpoczynku. To dobra okazja, aby spojrzeć na wydarzenia i działania, które w ostatnich miesiącach tworzyły naszą akademicką codzienność.

W najnowszym numerze wracamy więc do wydarzeń naukowych, dydaktycznych i artystycznych, które pokazują różnorodność aktywności podejmowanych w Instytucie Pedagogiki i całej Akademii. Szczególne miejsce zajmują relacje ze Święta Uczelni, obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, konferencji, spotkań, inicjatyw studenckich oraz działań realizowanych przez koła naukowe. Są tu także teksty, które pozwalają spojrzeć na życie akademickie z nieco innej, bardziej osobistej i swobodnej perspektywy.

Za tym obrazem różnorodnych wydarzeń kryje się intensywna praca programowa, organizacyjna i projakościowa. Minione półrocze przyniosło również ważne działania związane z rozwojem oferty kształcenia w Instytucie Pedagogiki. Senat APS zatwierdził aktualizację programu studiów na kierunku pedagogika drugiego stopnia, w ramach której od kolejnego roku akademickiego uruchomiona zostanie nowa specjalność: terapia środowiskowa dzieci i młodzieży. Instytutowi Pedagogiki powierzono realizację procesu walidacji kwalifikacji „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży”. W ten sposób poszerzamy zakres działań związanych z przygotowaniem do pracy z dziećmi i młodzieżą, odpowiadając na współczesne potrzeby rozwojowe, edukacyjne i społeczne. Z satysfakcją przyjęliśmy pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej dla kierunku pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i szkolna. Jest ona potwierdzeniem wysokiej jakości kształcenia oraz zaangażowania osób współtworzących ten kierunek, a kolejna ocena programowa została wyznaczona dopiero na rok akademicki 2031/2032. Jednocześnie w czerwcu czeka nas jeszcze wizytacja PKA na kierunku pedagogika zdolności i informatyki, dlatego końcówka semestru pozostaje czasem intensywnej pracy organizacyjnej, dokumentacyjnej i zespołowej.

Życzę Państwu dobrej lektury oraz spokojnych nadchodzących tygodni, które pozwolą odpocząć, zregenerować siły i z nową energią wrócić do kolejnych wspólnych działań.

Z serdecznymi pozdrowieniami

Aleksandra Tłuściak-Deliowska

W telegraficznym skrócie

Za nami kolejny rok akademicki – miesiące wykładów, projektów, seminariów i pracy organizacyjnej, które układają się w dobrze znany rytm uczelni. Przed nami czas sesji: intensywny, wymagający, ale też porządkujący i domykający wiele rozpoczętych wątków. To moment podsumowań i weryfikacji efektów wspólnej pracy, w którym tempo przyspiesza, a kalendarze wypełniają się terminami. Warto pamiętać, że to nie tylko okres egzaminów i ocen, lecz część większego procesu uczenia się, nauczania i współtworzenia akademickiej wspólnoty. Za horyzontem czekają upragnione wakacje. Krótka pauza, która pozwala odetchnąć, nabrać perspektywy i z nową energią wrócić do kolejnych wyzwań.

Życzymy, aby nadchodzące tygodnie przebiegły spokojnie i sprawnie, a sesja stała się naturalnym zwieńczeniem solidnie przepracowanego roku.

Za nami...

18 grudnia 2025 roku odbyło się spotkanie Rady Interesariuszy Pedagogiki APS w formie online. Miało ono charakter podsumowujący mijający rok i wyznaczający kierunki działań na kolejny rok. Wspólna dyskusja pozwoliła na określenie kluczowych kierunków współpracy, w tym działań na rzecz rozwoju kompetencji studentów, wsparcia nauczycieli, inicjatyw dostosowanych do potrzeb rynku pracy oraz badań naukowych odpowiadających na zgłoszone podczas spotkania potrzeby.

19 stycznia 2026 roku odbyło się kolejne otwarte seminarium z cyklu „Wyzwania awansowania”, które poprowadziła dr hab. A. Tłuściak-Deliowska, prof. APS, dyrektorka Instytutu Pedagogiki APS, pomysłodawczyni i autorka cyklu. Podczas seminarium swoją wiedzą na

temat aspektów proceduralnych związanych z postępowaniem o nadanie stopnia doktora w APS podzielili się: dr Katarzyna Błachnio, specjalistka ds. Awansów Naukowych; prof. dr. hab. Anna Odrowąż-Coates, kierowniczka Szkoły Doktorskiej APS; dr hab. Marcin Sękowski, prof. APS, przewodniczący Stałej Komisji Doktorskiej do przeprowadzania czynności w postępowaniach o nadanie stopnia doktora w dyscyplinie psychologia; dr. hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska, prof. APS, przewodnicząca Stałej Komisji Doktorskiej do przeprowadzania czynności w postępowaniach o nadanie stopnia doktora w dyscyplinie pedagogika. Kolejne spotkania odbyły się:

- w lutym – *Planowanie ścieżki naukowej po doktoracie: perspektywa postępowania habilitacyjnego,*
- w marcu – *Po habilitacji. Budowanie trwałej pozycji naukowej i przygotowanie do profesury,*
- w kwietniu – *Działalność naukowa z perspektywy agencji grantowych oraz prestiżowych czasopism naukowych* (kolejne seminarium w ramach tego cyklu odbędą się w kolejnym roku akademickim).

Z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego Akademia Pedagogiki Specjalnej zaprosiła społeczność akademicką do wspólnego świętowania. 4 marca 2026 roku w auli C im. Janusza Korczaka odbyły się ciekawe wykłady, językowe inspiracje i quiz językowy dla całej Społeczności Akademickiej.

W marcu odbyło się inspirujące, innowacyjne szkolenie na temat wykorzystywania narzędzia Scite AI, opartego na sztucznej inteligencji, które

SEMINARIUM
z serii „Wyzwania awansowania”
23 marca godz. 9:50-11:20 sala 3213

Temat spotkania:
Po habilitacji. Budowanie trwałej pozycji naukowej i przygotowanie do profesury

Wprowadzenie:
dr hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska, prof. APS

Dyskusja panelowa z udziałem zaproszonych Gości:
prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, dr h.c. multi
Perspektywa Rady Doskonałości Naukowej
prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski, dr h.c. multi
Perspektywa recenzentów
prof. dr hab. Jarosław Gara
Perspektywa rozwoju naukowego w obrębie dyscypliny
prof. dr hab. Anna Odrowąż-Coates
Perspektywa międzynarodowa

Druga część spotkania: otwarta sesja Q&A – przestrzeń na pytania i dyskusje.

Serdecznie zapraszamy!

ułatwia przegląd publikacji naukowych. Szkolenie było dedykowane szczególnie osobom, które do tej pory nie korzystały w swojej pracy z narzędzi AI.

Zakład Metodologii i Pedagogiki Twórczości APS 23–24 kwietnia zorganizował konferencję pt. „*Klimat dla zdolnych – klimat dla wszystkich*”. Konferencja poświęcona była tematyce budowania klimatu społecznego, instytucjonalnego i poza formalnego, odpowiedniego dla rozwoju jednostki z zachowaniem równowagi pomiędzy wspieraniem uczniów uzdolnionych i uczniów o innych specjalnych potrzebach edukacyjnych.

W maju zakończyła się kampania „*Oceń i doceń*”, której celem było zebranie opinii osób studiujących i doktoranckich na temat jakości kształcenia oraz wzmocnienie dialogu w społeczności akademickiej. Wypełnionych zostało 11 654 ankiet, oceniono prowadzenie

1512 przedmiotów i wpisano 3464 komentarzy. Analiza wyników jest nadal w toku.

W rytmie UKULELE 13 maja o godzinie 9.30 miał miejsce Muzyczny Poranek w APS. To była dawka pozytywnej energii w środku tygodnia.

W ramach tegorocznej Nocy Muzeów zaprosiliśmy do odwiedzenia Muzeum Marii Grzegorzewskiej. W dniu 16 maja w godzinach 18.00–22.00 odbyło się wydarzenie pt. „*Herbatka u Marii Grzegorzewskiej – twórczyni polskiej pedagogiki specjalnej*”. Osoby zwiedzające zapoznały się z historią Uczelni oraz działalnością jej patronki profesor Marii Grzegorzewskiej, założycielki Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, jednej z najważniejszych postaci polskiej pedagogiki specjalnej XX wieku. Wydarzenie miało charakter otwarty.

Szkoła Doktorska APS w dniu 18 maja zaprosiła na wirtualny Dzień Otwarty. Wydarzenie skierowane było do osób zainteresowanych rekrutacją do Szkoły Doktorskiej APS. Spotkanie było okazją do poznania funkcjonowania szkoły oraz rozmowy z osobami związanymi z jej działalnością.

W przeddzień obchodów Święta Uczelni odbył się piąty pokaz z cyklu „*APSolutnie Społeczne Kino*”. W ramach wydarzenia zaprezentowano tryptyk filmowy „*Jest człowiek. Akceptacja. Partycypacja. Solidarność.*” Autorstwa Jakuba Dylewskiego oraz Ignacego Ciszewskiego. Dokument nawiązywał do przesłania patronki uczelni, Marii Grzegorzewskiej, która podkreślała, że „nie ma kaleki, jest człowiek”.

A.G.S.

Fot. archiwum APS

Przed nami...

Niech wakacje przyniosą nauczycielom akademickim:

- zasłużony odpoczynek i czas na regenerację,
- ciche poranki na lektury odkładane „na później”
i długie popołudnia bez pośpiechu,
- inspirujące podróże i spotkania, które dodadzą świeżych pomysłów na nowy semestr,
- dobre zdrowie, spokój wewnętrzny i przestrzeń na to, co naprawdę ważne.

Do zobaczenia po przerwie z nową energią, ciekawością i gotowością do kolejnych wspólnych odkryć.

A.G.S.

Fot. Peggy und Marco Lachmann-Anke, Pixabay

Kawa, matcha i rozmowy...

W ostatnim półroczu dwukrotnie zaprosiliśmy studentów na IV piętro, aby przed sesją egzaminacyjną stworzyć przestrzeń do swobodnej rozmowy z kadrą Instytutu Pedagogiki. W styczniu odbyła się „Kawa z wykładowcą”, a w czerwcu „Matcha z wykładowcą”. Oba spotkania zorganizowano w instytutowym okienku, w budynku C, w formule otwartej i nieformalnej. Była to

okazja, aby zapytać o zaliczenia, egzaminy, pisanie prac, praktyki oraz dalsze ścieżki rozwoju, ale także po prostu porozmawiać poza formalną przestrzenią zajęć. Hasło „kawa/matcha po naszej stronie, pytania po Waszej” dobrze oddaje ideę tych wydarzeń: mniej formalnie, bliżej studentów i z przestrzenią na rozmowę.

Kawa z wykładowcą

Zapytaj o zaliczenia, egzaminy, pisanie prac, praktyki oraz dalsze ścieżki rozwoju - albo po prostu przyjdź!

Termin:

26 stycznia 2026 r.

Godzina:

9.50–11.20 (czyli nasze instytutowe okienko)

Miejsce:

budynek C, IV piętro

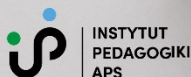
Forma:

swobodna rozmowa przy kawie z pracownikami Instytutu Pedagogiki

*Kawa po naszej stronie
Pytania – po Waszej*

Dla studentów kierunków:

- pedagogika
- pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i szkolna
- pedagogika zdolności i informatyki
- praca socjalna

matcha z wykładowcą

Zapytaj o zaliczenia, egzaminy, pisanie prac, praktyki oraz dalsze ścieżki rozwoju - albo po prostu przyjdź!

Termin:

8 czerwca 2026 r.

Godzina:

9.50–11.20 (czyli nasze instytutowe okienko)

Miejsce:

budynek C, IV piętro

Forma:

swobodna rozmowa przy matchy z pracownikami Instytutu Pedagogiki

*Matcha po naszej stronie
Pytania – po Waszej*

Dla studentów kierunków:

- pedagogika
- pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i szkolna
- pedagogika zdolności i informatyki
- praca socjalna

Spotkanie ma charakter otwarty - zapraszamy także osoby z innych kierunków zainteresowane rozmową z wykładowcami Instytutu Pedagogiki.

Inauguracja Święta Uczelni

20 maja 2026 roku odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z okazji obchodów święta uczelni. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele władz publicznych, środowiska akademickiego, organizacji społecznych oraz licznie zgromadzeni studenci i pracownicy uczelni.

Fot. archiwum APS

Uroczystość otworzyła jej Magnificencja Rektor APS, prof. Barbara Marcinkowska, witając gości oraz podkreślając znaczenie wspólnoty akademickiej. Jak zaznaczyła, uczelnia pozostaje miejscem szczególnym – opartym na wartościach solidarności, odpowiedzialności oraz troski o drugiego człowieka, zgodnie z ideą patronki Marii Grzegorzewskiej.

Jednym z najważniejszych punktów programu było wręczenie odznaczeń państwowych nadanych przez Prezydenta RP Karola Nawrockiego. W imieniu głowy państwa odznaczenia przekazał doradca prezydenta, prof. Dariusz Dudek, wyróżniając pracowników naszej uczelni za wieloletnią, sumienną i zaangażowaną pracę. Odznaczenia otrzymali:

Fot. archiwum APS

Złoty Medal za Długoletnią Służbę

mgr Beata Lubawska-Dornowska

dr Katarzyna Wereszka

Srebrny Medal za Długoletnią Służbę

dr Monika Czyżewska

Marlena Kobus

mgr Aneta Mazurkiewicz

mgr Małgorzata Zięba

Braźowy Medal za Długoletnią Służbę

Małgorzata Gawron

Paweł Jakowlew

mgr Marta Łukaszewska

dr Milena Miałkowska-Kozaryna

mgr Anna Stanciaszek

dr hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska, prof.

APS

Następnie wręczono Medale Komisji Edukacji Narodowej przyznane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania. Odznaczenia KEN otrzymali:

dr Alicja Baum

dr Ewa Dąbrowa

dr hab. Agnieszka Dłużniewska, prof. APS

dr Ewa Duda

dr Justyna Gasik-Daszkowska

dr hab. Błażej Kmiecik, prof. APS

dr hab. Sergo Kuruliszwili, prof. APS

mgr Klaudia Majewska-Bielska

dr Marta Poremska

dr Magdalena Roszak

dr hab. Kasper Sipowicz, prof. APS

dr Beata Szurowska

dr Maria Trzcńska-Król

dr Justyna Wiśniewska

dr Anna Witkowska-Tomaszewska

dr Małgorzata Zambrowska

dr Katarzyna Ziomek-Michalak

Fot. archiwum APS

Fot. archiwum APS

W trakcie uroczystości przyznano także honorowe wyróżnienia Uczelni. Nagrodę „Okulary Marii Grzegorzewskiej” otrzymał Integracyjny Zespół Pieśni i Tańca „Mazowiacy”, doceniony za wieloletnią działalność na rzecz integracji społecznej i kultury. Medal im. Marii Grzegorzewskiej przyznano dr. hab. Andrzejowi Giryńskiemu, prof. APS za wybitny wkład w rozwój pedagogiki specjalnej oraz wieloletnią działalność naukową i dydaktyczną.

Fot. archiwum APS

Podczas wydarzenia uhonorowano również wybitną absolwentkę uczelni Wirginię Szmyt (DJ Wikę), która otrzymała kartę członka Klubu Absolwenta APS. W swoim poruszającym wystąpieniu podkreśliła znaczenie miłości, wrażliwości i pracy z drugim człowiekiem jako fundamentów życia i edukacji.

Istotnym elementem uroczystości były promocje doktorskie. Stopień doktora otrzymały trzy osoby w dziedzinie nauk społecznych, co stanowi ważny wkład w rozwój środowiska naukowego uczelni. W dyscyplinie Psychologia:

- dr Weronika Molińska, za rozprawę doktorską pt. „Kto zagra pierwsze skrzypce? Poczucie własnej skuteczności a dobór ścieżki kariery solowej versus zespołowej muzyka”, promotor dr hab. Joanna Reichert, prof. APS;

- dr Edyta Itczak-Paceś, za rozprawę doktorską pt. „Różnice uwarunkowane płcią w poszerzonym fenotypie autyzmu. Konstrukcja fenotypu żeńskiego”, promotor dr hab. Ewa Zasępa, prof. APS, promotor pomocniczy dr Agnieszka Siedler

W dyscyplinie Pedagogika:

- dr Michał Szwemin, za rozprawę doktorską pt. „Doświadczenia socjalizacyjne a kreatywność młodzieży nieprzystosowanej społecznie”, promotor dr hab. Jan Łaszczyk, prof. APS, promotor pomocniczy dr Joanna Moleda.

Gościem specjalnym wydarzenia był dziennikarz i medioznawca Dariusz Łukawski, który wygłosił wykład pt. „Między prawdą, kłamstwem a halucynacją, czyli cyfrowy atak na człowieka poczciwego”. Zwrócił uwagę na zagrożenia związane z dezinformacją oraz potrzebę rozwijania krytycznego myślenia we współczesnym świecie.

Uroczystość zakończył premierowy pokaz teledysku zrealizowanego z udziałem Chóru Akademickiego APS, kwartetu smyczkowego „Ucho Beethovena” oraz Orkiestry APS RZWIR pod dyrekcją mgr **Adama Pietruszki** oraz symbolicznym podkreśleniem wartości, które przewijały się przez całe spotkanie: **miłości, dobra i odpowiedzialności za drugiego człowieka.**

Po południu podczas wydarzenia „Skołuj się” była okazja do poznania działalności kół naukowych oraz spróbowania słodkości w konkursie „Akademicka Perła Słodkości 2026”. O muzyczną oprawę i świetny klimat dbała **Dj Wika.**

M.T.K.

Fot. archiwum APS

Drugi dzień obchodów Święta Uczelni

Drugiego dnia obchodów Święta Uczelni w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej uczestnicy mieli okazję wziąć udział w wydarzeniach artystycznych i uroczystościach podkreślających wyjątkowy charakter święta akademickiej wspólnoty.

W godzinach 11.45–12.45 w Auli C im. Janusza Korczaka odbył się koncert Zosi Karboviak, finalistki programu „*Must Be The Music 2025*”, która wystąpiła z zespołem „*Miód*”. Występ spotkał się z bardzo ciepłym przyjęciem publiczności i stworzył wyjątkową atmosferę wspólnego świętowania.

Fot. archiwum APS

O godzinie 13.00 w galerii APS w budynku C rozpoczął się wernisaż wystawy Agnieszki Sandomierz pt. „*Od abstrakcji do figuracji i z powrotem*”. Wydarzenie zgromadziło licznych uczestników zainteresowanych sztuką oraz twórczością artystki.

Kulminacyjnym momentem drugiego dnia Święta Uczelni była Gala Wręczenia Nagród Rektora, która rozpoczęła się o 13.30 w Auli C im. Janusza Korczaka. Podczas uroczystości wręczono indywidualne oraz zespołowe Nagrody Rektora za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Wyróżnienia stanowiły wyraz uznania dla zaangażowania, osiągnięć oraz wkładu pracowników uczelni w rozwój Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Po raz pierwszy przyznano również Nagrodę Mistrza Mowy Akademickiej, którą otrzymała dr hab. Urszula Dernowska, prof. APS.

Następnie wręczono Nagrody Rektora dla pracowników administracji i obsługi. W dalszej części wyróżniono studentów za ich osiągnięcia i działalność na rzecz społeczności akademickiej.

Po zakończeniu oficjalnej części uczestnicy zostali zaproszeni na wspólny tort przed Aulą C, gdzie w mniej formalnej atmosferze kontynuowano świętowanie i rozmowy.

A.G.S.

Fot. archiwum APS

Piękna polszczyzna nagrodzona

Final konkursów z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego w APS

Każdego roku 21 lutego na całym świecie obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – święto ustanowione w 1999 roku przez UNESCO. Jego celem jest podkreślenie znaczenia różnorodności językowej oraz ochrona języków jako ważnego elementu dziedzictwa kulturowego. Data ta upamiętnia wydarzenia z 1952 roku w Dhace, kiedy studenci protestujący w obronie prawa do używania języka bengalskiego oddali życie w walce o jego uznanie. Dziś święto to przypomina, jak istotną rolę w życiu społecznym, edukacyjnym i kulturowym odgrywa język ojczysty.

Również w społeczności Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej obchody tego dnia stały się okazją do wspólnej refleksji nad pięknem i znaczeniem polszczyzny. Język jest bowiem nie tylko narzędziem komunikacji, lecz także przestrzenią porozumienia, budowania wspólnoty i wzajemnego szacunku.

Z tej okazji społeczność Akademii została zaproszona do udziału w spotkaniu, które odbyło się 4 marca o godz. 11:30 w Auli C im. Janusza Korczaka. Corocznym organizatorem obchodów jest Zakład Wychowania Literackiego i Muzycznego APS, który od lat inicjuje działania promujące kulturę języka w środowisku akademickim.

Fot. K. Błachnio

Fot. K. Błachnio

Spotkanie rozpoczął występ Chóru Akademickiego APS pod kierownictwem maestro Adama Pietruszki. Muzyczna inauguracja wprowadziła uczestników w uroczysty nastrój wydarzenia i podkreśliła artystyczny wymiar wspólnego świętowania języka.

Oficjalnego otwarcia spotkania dokonała Dyrektor Instytutu Pedagogiki, dr hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska, prof. APS, witając zgromadzonych uczestników i podkreślając znaczenie wspólnego świętowania języka ojczystego. Następnie głos zabrała dr Ewa Lewandowska-Tarasiuk, która w swoim wystąpieniu przybliżyła ideę Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego. Podkreśliła znaczenie języka jako podstawowego narzędzia budowania tożsamości kulturowej oraz wskazała, jak ważna jest troska o jego poprawność i rozwój – szczególnie w środowisku akademickim, gdzie słowo stanowi podstawę przekazywania wiedzy i prowadzenia dialogu.

Jednym z najbardziej angażujących punktów programu był quiz językowy, który poprowadziły: kierownik Zakładu Wychowania Literackiego i Muzycznego dr Magdalena Ostolska oraz mgr Agnieszka Sztuk i mgr Katarzyna

Kasperkiewicz-Morlewska. W quizie wzięli udział zarówno studenci, jak i pracownicy uczelni. Choć pytania okazały się niemałym wyzwaniem, zabawa spotkała się z dużym entuzjazmem uczestników. Po zebraniu odpowiedzi odbyło się wspólne omawianie pytań, które przerodziło się w interesującą dyskusję na temat zmieniających się znaczeń współczesnych słów i zwrotów.

Laureatami quizu zostali: dr Sylwia Galancki za najwyższą liczbę punktów zdobytą w quizie w kategorii Pracownicy. Aleksandra Paprota za najwyższą liczbę punktów zdobytą w quizie w kategorii Studenci. Klaudia Wilczek za zdanie, najciekawszą odpowiedź na pytanie „Czym jest dla mnie mój język ojczysty?” Wymogiem było zapisanie dwóch zdań (dyscyplina w tym zakresie też była ważna). Zdanie laureatki brzmiało: Mój język ojczysty jest dla mnie nieodłączną częścią mojego życia, częścią osobowości. W szczególny sposób wiąże się z moim pochodzeniem, kulturą i tym co kształtowało mnie jako człowieka przez całe życie.

Wręczenie nagród odbyło się 11 i 12 maja. Nagrody laureatom wręczyły: Dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Aleksandra Tłuściak-Deliowska, prof. APS oraz kierownik Zakładu Wychowania Literackiego i Muzycznego dr Magdalena Ostolska wraz z zespołem.

W ramach obchodów od 4 marca do 4 kwietnia 2026 roku studenci i doktoranci Akademii mogli również wziąć udział w plebiscycie „Mistrz Mowy Akademickiej”. Jego celem było wyróżnienie wykładowcy, który w szczególny

sposób dba o kulturę języka, posługuje się piękną i poprawną polszczyzną, a jednocześnie wykorzystuje ją inspirująco podczas zajęć dydaktycznych.

Tegoroczną laureatką plebiscytu została dr hab. Urszula Dernowska, prof. APS, wskazana przez studentów jako osoba szczególnie wyróżniająca się kulturą i klarownością wypowiedzi akademickiej. Nagrodę odebrała z rąk Rektora APS podczas drugiego dnia obchodów Święta Uczelni. Laureaci konkursów otrzymali w podarunku cenne upominki z emblematem APS, m.in. notatniki, książki, pióra, długopisy. Sponsorami nagród byli Dyrekcja Instytutu Pedagogiki oraz Prorektorka ds. rozwoju i współpracy z otoczeniem.

W inicjatywę aktywnie włączył się również właściciel kawiarni Filmowa, Pan Karol, który – utożsamiając się z ideą dbałości o kulturę języka i sztukę mówienia – zaprosił wszystkie laureatki na kawę i ciastko, przekazując im vouchery do wykorzystania w dogodnym terminie.

Inicjatywy takie jak quiz językowy czy plebiscyt „Mistrz Mowy Akademickiej” przypominają, że troska o język ojczysty nie powinna ograniczać się do jednego dnia w roku. To codzienna praktyka obecna zarówno w nauce, jak i w życiu akademickim, budująca kulturę dialogu, precyzję myślenia oraz wspólną tożsamość społeczności uniwersyteckiej.

Magdalena Ostolska

Katarzyna Kasperkiewicz-Morlewska

Fot. K. Błachnio

Klimat dla zdolnych – klimat dla wszystkich

Trzecia w cyklu, ogólnopolską konferencję naukową poświęconą tematyce zdolności i twórczości.

W dniach 23–24 kwietnia 2026 roku pod hasłem „Klimat dla zdolnych – klimat dla wszystkich” odbyła się konferencja poświęcona wspieraniu rozwoju potencjału, uzdolnień i talentów w edukacji. Projekt uzyskał finansowanie ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu Wektory Nauki. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele środowiska naukowego, nauczyciele, psychologowie oraz praktycy, wymieniając się wiedzą, doświadczeniami i dobrymi praktykami.

Pierwszy dzień konferencji został poświęcony zagadnieniom związanym ze zdolnościami i ich rozwojem. Uczestnicy dyskutowali o współczesnych teoriach zdolności, wyzwaniach diagnozy, a także o roli nauczycieli, rodziny i środowiska w rozpoznawaniu oraz wspieraniu talentów. Poruszono także temat nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, jako narzędzi wspierających personalizację nauki oraz rozwój kompetencji przyszłości.

Drugi dzień skoncentrowano na klimacie szkoły jako kluczowym czynnikiem wpływającym na motywację, dobrostan i osiągnięcia uczniów. Szczególną uwagę poświęcono inkluzji, budowaniu bezpiecznego środowiska edukacyjnego, relacjom rówieśniczym oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu i stygmatyzacji. Dyskutowano także o dobrostanie nauczycieli, ich kompetencjach oraz wyzwaniach związanych z codzienną pracą.

Podkreślono znaczenie równowagi między wspieraniem uczniów zdolnych a dbaniem o potrzeby wszystkich uczniów. Konferencja stała się przestrzenią wspólnej refleksji nad tym, jak tworzyć edukację sprzyjającą harmonijnemu i inkluzywnemu rozwojowi, w której każdy uczeń ma możliwość pełnego wykorzystania swojego potencjału.

M.T.K.

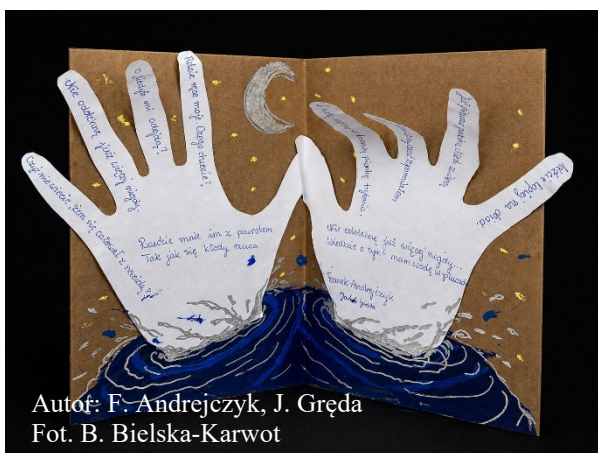

Lilka w trzecim wymiarze

Jak licealiści z CLXIII LO im. Czesława Niemena w Warszawie „wyrzeźbili” poezję Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Mogłoby się wydawać, że w dobie TikToka i wszechobecnej kultury obrazkowej, subtelna, koronkowa poezja Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej odejdzie do lamusa. Tymczasem grupa licealistów z CLXIII LO im. Czesława Niemena w Warszawie udowodniła, że strofy poetki wciąż mają ogromną siłę rażenia – pod warunkiem, że pozwoli się im wyjść poza ramy papierowej strony. Dosłownie.

Pretekstem do tego niezwykłego spotkania z klasyką polskiej poezji była ogólnopolska konferencja naukowa „Klimat dla zdolnych – klimat dla wszystkich”. Wydarzenie to stało się platformą niezwyklej wymiany myśli. Młodzież

licealna nie tylko wzięła aktywny udział w panelu dyskusyjnym „Klimat dla sztuki w szkole”, dzieląc się swoją perspektywą na współczesną edukację i rozwój talentów, ale także wzbogaciła konferencję autorską wystawą prac. Uczniowie zaprezentowali poezję Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej w formie przestrzennych obiektów 3D, dokonując tym samym fascynującej, wizualnej reinterpretacji jej twórczości. Prace powstały podczas licealnych lekcji plastyki pod opieką mgr Beaty Bielskiej-Karwot i z założenia miały wykorzystać ogrom potencjału wyobraźni młodych ludzi. Młodzież miała do wyboru dowolną technikę i dowolną formę od

Autor: F. Andrejczyk, J. Gręda
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: J. Kustra
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: N. Tłaga, H. Paluszkiwicz
Fot. B. Bielska-Karwot

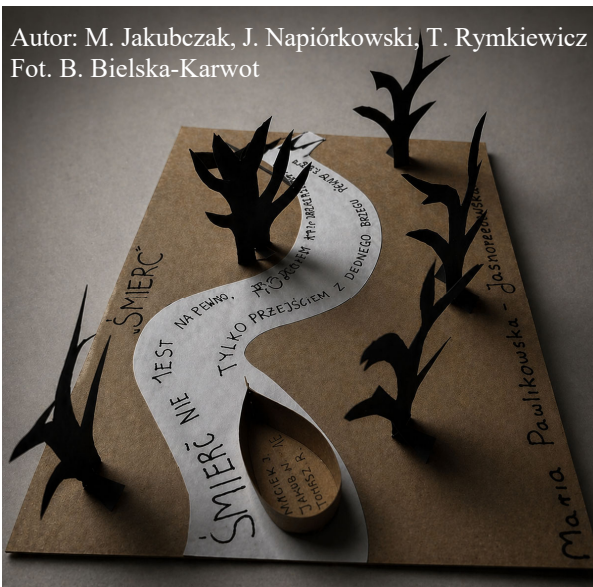
Autor: J. Miziołek
Fot. B. Bielska-Karwot

prostego obiektu, poprzez asamblaż aż do wyrafinowanej nowoczesnej rzeźby. Pracę można było wykonywać indywidualnie bądź zespołowo, co sprzyjało atmosferze wolności i otwarciu się na

Autor: N. Konik, E. Kisiel
Fot. B. Bielska-Karwot

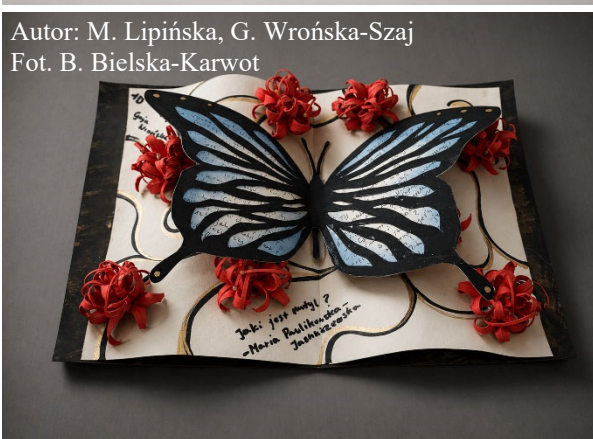
Autor: M. Jakubczak, J. Napiórkowski, T. Rymkiewicz
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: J. Kałużńska, Z. Tkaczyk, A. Łysiak
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: M. Lipińska, G. Wrońska-Szaj
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: A. Cichewicz
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: J. Rulak
Fot. B. Bielska-Karwot

Autor: M. Więsek
Fot. B. Bielska-Karwot

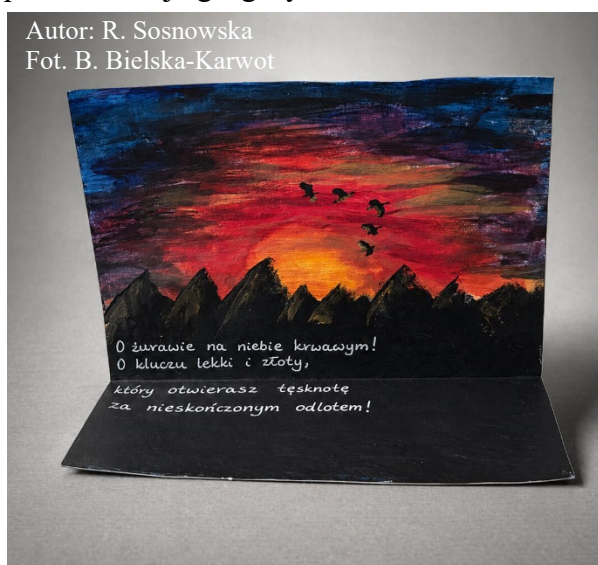
Autor: L. Michalczyk, M. Linde
Fot. B. Bielska-Karwot

niezwykle pomysły. Efekty zajęć zachwyciły wszystkich. Prace młodzieży zostały zaprezentowane konferencji „Klimat dla zdolnych – klimat dla wszystkich”, która miała miejsce w dniach 23–24 maja 2026 r w murach Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

Od koronek do materii: Poezja dotykalna

Prace młodzieży udowodniły, że twórczość Jasnorzewskiej, kojarzona często z eterycznością, w rękach młodych ludzi nabiera ciężaru i dynamiki. Licealiści nie ograniczyli się do prostego ilustrowania wierszy – oni dokonali ich przestrzennej egzegezy.

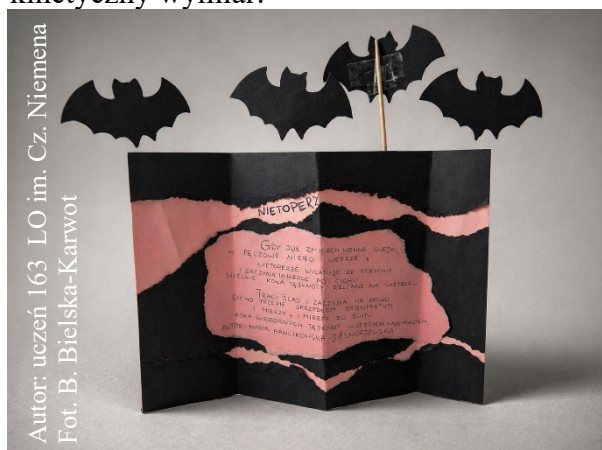
W pracy inspirowanej pytaniem „Jaki jest motyl?”, błękitno-czarne skrzydła zdają się lewitować nad czerwonymi kwiatami. To wizualna metafora poetyckiej „bezdomności”, o której pisała autorka. Tuż obok, w instalacji do wiersza „Motyl”, skrzydła stają się stronami intymnego wyznania: „zapomniałam, że jestem kobietą”. Wykorzystanie formy 3D sprawia, że widz przestaje być tylko biernym czytelnikiem, a staje się świadkiem niemal fizycznego doświadczenia emocji poetki.

Autor: W. Chłopik, A. Chłopik
Fot. B. Bielska-Karwot

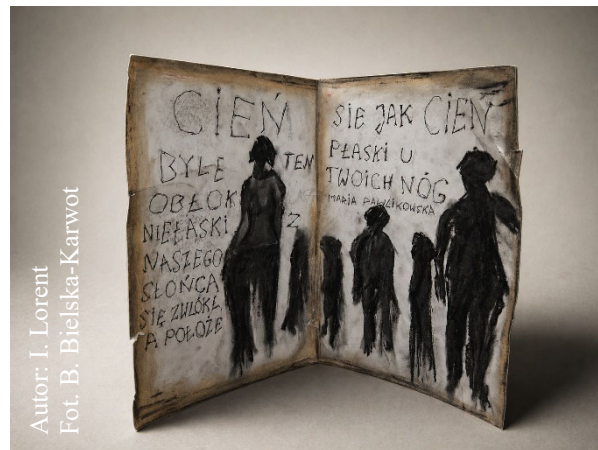
Nocna strona „Lilki” i egzystencjalny ciężar
Projekt nie uciekał od mroczniejszych tonów Jasnorzewskiej. Szczególną uwagę uczestników konferencji przykuwała dynamiczna instalacja „Nietoperz”. Czarne sylwetki nocnych stworów, zawieszane nad tekstem na cienkich drucikach, „mierzyły koła tęsknoty” w przestrzeni wystawowej. Dzięki ruchomym elementom, melancholia wiersza zyskała niemal kinetyczny wymiar.

Autor: uczeń 163 LO im. Cz. Niemena
Fot. B. Bielska-Karwot

Najbardziej surową w formie była interpretacja dwuwiersza „Cień”. Tutaj kolor ustąpił miejsca czerni i fakturze przypominającej

zwęglone płótno. Postaci namalowane techniką światłocienia u stóp „nauczycielskiego słońca” to poruszający obraz pokory i całkowitego oddania. To dowód na to, że młodzież bezbłędnie wyczuła egzystencjalny ciężar, który Jasnorzewska potrafiła zamknąć w zaledwie dwóch wersach.

Autor: I. Lorent
Fot. B. Bielska-Karwot

Głos młodzieży w akademickim dyskursie
Połączenie udziału w panelu dyskusyjnym z prezentacją tak dojrzałych prac artystycznych pokazało, że „klimat dla zdolnych” to przede wszystkim przestrzeń na ich własną, nieskrępowaną interpretację świata. Nasz projekt stał się cenną lekcją o żywotności tekstu literackiego. Pokazuje on, że poezja nie musi być martwym zapisem w podręczniku.

Kiedy słowo spotyka się z materią – papierem, drutem, farbą – rodzi się nowa jakość odbioru. Licealiści CLXIII LO im. Czesława Niemena, „rzeźbiąc” wiersze Jasnorzewskiej, udowodnili, że klasyka literatury potrafi być „smutna i gorąca” także dla pokolenia Z, a ich kreatywność nadała jej trzeci wymiar, w którym każdy z nas może spróbować się odnaleźć.

Beata Bielska-Karwot

Cyberprzestrzeń i światy wirtualne

X Ogólnopolska Konferencja Naukowa

29 maja 2026 roku w gmachu Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie odbyła się X Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Cyberprzestrzeń i światy wirtualne. Edukacja i nauka wobec wyzwań czwartej rewolucji przemysłowej”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Zakład Pedagogiki Medialnej Instytutu Pedagogiki APS we współpracy z Wydziałem Pedagogiki i Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Celem konferencji była refleksja nad wyzwaniami i szansami wynikającymi z dynamicznych zmian technologicznych, w szczególności rozwoju sztucznej inteligencji oraz funkcjonowania człowieka w cyberprzestrzeni. Uczestnicy podejmowali dyskusję na temat tego, jak odpowiedzialnie reformować edukację, zarówno szkolną, jak i akademicką, aby odpowiadała na realia czwartej rewolucji przemysłowej, nie tracąc z pola widzenia kluczowej wartości, jaką jest człowiek.

Fot. archiwum APS

Konferencję otworzyli przedstawiciele władz uczelni i środowiska naukowego, a centralnym punktem programu była debata plenarna poświęcona edukacji w dobie przemian technologicznych, z udziałem wybitnych ekspertów z zakresu pedagogiki i nowych mediów.

Program wydarzenia obejmował liczne sesje tematyczne oraz panele dyskusyjne, w których poruszano m.in. zagadnienia:

- etyki sztucznej inteligencji i jej wykorzystania w procesie kształcenia,
- społecznych i psychologicznych konsekwencji funkcjonowania w cyberprzestrzeni,
- transformacji edukacji pod wpływem nowych technologii,
- kompetencji przyszłości oraz zmian na rynku pracy,
- inkluzji cyfrowej i wsparcia różnych grup użytkowników,
- zagrożeń związanych z cyfryzacją, w tym uzależnień i dezinformacji.

Szczególne miejsce zajęły prezentacje wyników badań dotyczących zachowań młodzieży

Fot. archiwum APS

w internecie, wykorzystania AI w edukacji oraz postaw studentów i nauczycieli wobec nowych technologii. Wystąpienia podkreślały zarówno ogromny potencjał narzędzi cyfrowych, jak i konieczność ich krytycznej i odpowiedzialnej implementacji.

Integralną częścią konferencji były również sesje online oraz równoległe obrady w sekcjach, które pozwoliły na szeroką prezentację różnorodnych perspektyw badawczych i praktycznych – od edukacji medialnej i filozofii technologii, po innowacje dydaktyczne i kompetencje cyfrowe.

Konferencja stała się ważną przestrzenią dialogu między nauką a praktyką edukacyjną. Wspólna refleksja uczestników potwierdziła, że kluczowym wyzwaniem współczesnej edukacji jest umiejętne wykorzystanie potencjału nowych technologii przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między rozwojem cyfrowym a potrzebami człowieka.

M.T.K.

Fot. archiwum APS

Fot. archiwum APS

Efektywne pisanie i publikowanie artykułów naukowych

W dniach 1–22 kwietnia 2026 roku w Akademii odbył się cykl warsztatów „Efektywne pisanie i publikowanie artykułów naukowych”, skierowanych do pracowników naukowo-dydaktycznych. Organizatorem wydarzenia był Prorektor ds. Nauki APS dr hab. Jacek Gralewski, prof. APS.

Warsztaty prowadziła badaczka i specjalistka w zakresie psychologii kreatywności oraz procesu publikowania naukowego, dr Izabela Lebeda z Uniwersytetu Wrocławskiego. Program obejmował cztery moduły poświęcone m.in. organizacji pracy nad tekstem naukowym, budowaniu argumentacji i narracji, strukturze artykułu naukowego, procesowi publikacyjnemu oraz wykorzystaniu narzędzi wspierających pisanie, w tym rozwiązań opartych na AI i zasadach Otwartej Nauki. Spotkania miały charakter praktyczny i warsztatowy. Celem warsztatów było wsparcie uczestników w rozwijaniu umiejętności tworzenia klarownych tekstów naukowych oraz zwiększenie ich skuteczności publikacyjnej poprzez naukę planowania procesu pisarskiego i obsługi nowoczesnych narzędzi.

Pierwsze spotkanie koncentrowało się na psychologicznych i organizacyjnych aspektach pracy naukowca. Analizowano powszechne przekonania na temat pisania, takie jak wiara w konieczność posiadania „talentu” czy czekania na „wene”. Podkreślono, że pisanie naukowe to techniczna kompetencja, której można się nauczyć. Uczestnicy poznali strategie zarządzania czasem, takie jak *time-blocking* (rezerwowanie stałych slotów na pisanie) oraz metodę *SUAW* (*Shut Up and Write*) polegającą na intensywnych, 25-minutowych sesjach bez rozpraszaczy. Omówiono fundamenty komunikacji naukowej: precyzyjną terminologię, obiektywizm oraz logikę struktury. Zaprezentowano również standardowy model artykułu *IMRAD* (Introduction, Methods, Results, and Discussion).

Drugi warsztat był poświęcony technicznym aspektom konstruowania tekstu oraz standardom APA 7. Szczegółowo omówiono zasady tworzenia precyzyjnych tytułów (metoda 3 słów), poprawną strukturę abstraktu (150–250 słów) oraz dobór słów kluczowych. Pracowano nad stylem zdań naukowych. Rekomendowano unikanie zdań dłuższych niż 25–30 słów oraz stosowanie formy

osobowej (np. „przeprowadziliśmy analizę” zamiast „przeprowadzono analizę”), co jest zgodne z najnowszymi wytycznymi APA. Wprowadzono strukturę akapitu jako miniaturowego tekstu składającego się z tezy (*Point*), dowodów (*Evidence*), interpretacji (*Evaluation*) i podsumowania (*Link*).

Trzecie spotkanie skupiło się na procesie wydawniczym oraz narzędziach wspierających dokumentację źródeł. Przeprowadzono praktyczne ćwiczenia z automatycznego pobierania metadanych, zarządzania kolekcjami oraz generowania bibliografii załącznikowej w edytorach tekstu. Omówiono narzędzia, które pomagają dopasować manuskrypt do zakresu tematycznego pisma np. Journal Finder (Elsevier, Springer, Wiley). Uczestnicy dowiedzieli się także, jak identyfikować tzw. czasopisma drapieżne (predatory journals). Wyjaśniono różnice między recenzją typu *double-blind*, *single-blind* i *open review*. Przygotowano uczestników do pisania listu przewodniego (*cover letter*) oraz merytorycznego odpowiadania na uwagi recenzentów.

Ostatnie spotkanie poświęcono optymalizacji pracy przy użyciu nowoczesnych technologii oraz etyce badawczej. Omówiono znaczenie prerejestracji hipotez (np. na platformie OSF lub AsPredicted) w celu zapobiegania praktykom takim jak p-hacking. Przedstawiono standardy *FAIR Data* (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable). Zaprezentowano mapę narzędzi AI wspierających różne etapy badania: *Elicit* i *Consensus* do przeglądu literatury, *Connected Papers* do wizualizacji powiązań między tekstami oraz *Paperpal* do korekty językowej. Podkreślono, że AI powinno pełnić rolę asystenta, a nie autora. Przestrzeżono przed halucynacjami modeli językowych i przypomniano o obowiązku deklarowania użycia narzędzi AI w sekcji metodologicznej artykułu.

Pisanie naukowe to proces cykliczny, wymagający regularności i traktowania publikowania jako formy dialogu ze środowiskiem, a nie dążenia do nieosiągalnego ideału. Grupa została zachęcona do kontynuowania wspólnego pisania w ramach zorganizowanych sesji *online writing retreat*.

A.G.S.

Nasze publikacje!

Publikacje z minimalną wartością 70 punktów i powyżej z 2022–2025 roku
oraz inne materiały pracowników Instytutu Pedagogiki wprowadzone do BW APS
w okresie 22 stycznia do 06czerwac 2026 roku.

Opis bibliograficzny	Punkty
Artykuły z czasopism	
Gralewski Jacek, Gajda Aleksandra, Wiśniewska Ewa: An observational study on how teachers support students' creativity: The role of subject, lesson type, and classroom climate, <i>Thinking Skills and Creativity</i> , vol. 61(September), 2026, Numer artykułu: 102146, s. 1–17, DOI: 10.1016/j.tsc.2026.102146	140
Groyecka-Bernard Agata, Gajda Aleksandra , Jędrzycka Wiktoria, Jankowska Dorota M. , Karwowski Maciej, Lebuda Izabela, Pytlińska Aleksandra, Zielińska Aleksandra, Jędrusiak Jakub, Bubiłek Paulina: The Links Between Creativity and Cognitive and Affective Empathy in 8- and 9-Year-Old Children, <i>Thinking Skills and Creativity</i> , vol. 62 (part A)(December), 2026, s. 1–12, DOI: 10.1016/j.tsc.2026.102233, łączna liczba autorów: 21	140
Aleksiak Dobrawa: Global citizenship education in schools seen as an interconnected garden. Reflection from a comparative study of inservice teachers in Poland and Portugal, <i>Globalisation, Societies and Education</i> , nr February, 2026, s. 1–17, DOI: 10.1080/14767724.2026.2630017	100
Gara Jarosław: Edyty Stein filozofia osoby oraz jej fenomenologiczna droga stawiania i konkretyzacji pytań pedagogicznie prymarnych, <i>Journal of Modern Science</i> , vol. 65(1), 2026, s. 34–52, DOI: 10.13166/jms/217654	100
Gara Jarosław: Filozofia edukacji Jana Patočki w świetle wybranych problemów jego myśli filozoficznej – konteksty i przesłanki eksplikacji sensu edukacji, <i>Studia z Teorii Wychowania</i> , vol. 17, nr 1, 2026, s. 23–41, DOI: 10.5604/01.3001.0055.7028	100
Jankowska Dorota Maria: The developmental dynamics of creativity in preschool and early school age, Personality and Individual Differences, <i>Elsevier</i> , vol. 259(September), 2026, Numer artykułu: 113870, s. 1–16, DOI: 10.1016/j.paid.2026.113870	100
Jeruszka Urszula: Edukacja dorosłych w dobie nowych mediów. Doświadczenia nauczyciela akademickiego, <i>Journal of Modern Science</i> , vol. 65(1), 2026, s. 276–290, DOI: 10.13166/jms/217466	100
Kulesza Marta, Kulesza Marek: Perspektywy wykorzystania koncepcji opieki zorientowanej na rodzinę (FCC) w systemie wsparcia osób starszych, <i>Journal of Modern Science</i> , 65(1), 2026, s. 611–633, DOI: 10.13166/jms/218975	100
Kwiatkowski Stefan M.: Shaping skills as an important goal of modern upbringing, <i>Studia z Teorii Wychowania</i> , vol. 17, 1(54), 2026, s. 91–101, DOI: 10.5604/01.3001.0055.7032	100
Perkowska-Klejman Anna: On reflexivity in education: alternatives and their pedagogical consequences, <i>Studia z Teorii Wychowania</i> , 17, 1(54), 2026, s. 59–76, DOI: 10.5604/01.3001.0055.7030	100
Stanek Katarzyna: Czy pomaganie jest prestiżowe? Prestiż zawodowy w optyce pracowników socjalnych, <i>Journal of Modern Science</i> , 65(1), 2026, s. 685–703, DOI: 10.13166/jms/217963	100
Tłuściak-Deliowska Aleksandra: Bully-Victims as a Distinct Psychosocial Category: Readiness for Aggression and Prosocial Tendencies, <i>New Educational Review</i> , 83(1), 2026, s. 70–80, DOI: 10.15804/ner.2026.83.1.05	100
Zawadzka Edyta: The student at the centre: an alternative perception of the learner in the educational process on the example of personalized education, <i>Studia z Teorii Wychowania</i> , 17, 1(54), 2026, s. 245–262, DOI: 10.5604/01.3001.0055.7041	100
Gara Jarosław: Myśl pedagogiczna i jej światopoglądowe ufundowanie jako składowa przedmiotu badań współczesnej pedagogiki ogólnej, <i>Roczniki Pedagogiczne</i> , vol. 18(1), 2026, s. 39–55, DOI: 10.18290/rped26181.3	70
Górka-Strzałkowska Anna: Dzieciństwo jako autobiograficzna narracja – korczakowskie korzenie i nie tylko...., <i>Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce</i> , vol. 21(1), 2026, s. 85–99, DOI: 10.35765/eetp.2026.2180.06	70

Opis bibliograficzny	Punkty
Artykuły z czasopism	
Heland-Kurzak Krystyna , Višnjic-Jevtic Adrijana, Blanch-Gelabert Silvia: Changes during social emergencies and lessons learned today: perspectives from parents and practitioners in Croatia, England, Israel, Poland, and Spain, <i>International Journal of Early Years Education</i> , nr May, 2026, s. 1–19, DOI: 10.1080/09669760.2026.2673832	70
Romaniuk Milosz Wawrzyniec , Gąsienica-Szostak Maciej, Karwińska Martyna: Artificial Intelligence as a Research Support Tool: Reliability, Transparency and Epistemic Risks in Academic Knowledge Production, <i>International Journal of Electronics and Telecommunications</i> , 72(1), 2026, s. 1–8, DOI: 10.24425/ijet.2026.157881	70
Romaniuk Milosz Wawrzyniec , Manujło Andrzej, Androszczuk Roman Szymon : Artificial Intelligence in Education and Information Ecosystems: Learning Outcomes, Virality and the Social Impact of Automation, <i>International Journal of Electronics and Telecommunications</i> , 72(1), 2026, s. 1–9, DOI: 10.24425/ijet.2026.157883	70
Romaniuk Milosz Wawrzyniec , Malik Adrianna , Kokoszka Michał : Ethical and Legal Challenges of Generative AI in Scientific Writing: Authorship, Transparency and Translation Plagiarism, <i>International Journal of Electronics and Telecommunications</i> , 72(1), 2026, s. 1–6, DOI: 10.24425/ijet.2026.157882	70
Śliwerski Bogusław : <i>Pedagogika ogólna w III Rzeczypospolitej. Zarys nurtów, orientacji, konferencyjnych debat</i> , <i>Roczniki Pedagogiczne</i> , 18(1), 2026, s. 19–38, DOI: 10.18290/rped26181.2	70

Fot. Markus Winkler, Pixabay

O Jasiu, który nie nauczył się skakać, i Janie, który potem szuka zdrowia w aplikacji

Mam w życiorysie drogę dość symboliczną, choć nie wiem, czy sam ją wybrałem, czy może ona wybrała mnie i cierpliwie prowadziła za kołnierz. Od Śniadeckiego w Gdańsku do Piłsudskiego w Warszawie. Od patrona, który przypomina, że ciało człowieka nie jest pedagogicznym dodatkiem do głowy, do patrona, który przypomina, że sprawność obywatela nie jest wyłącznie jego prywatną fanaberią. Między tymi dwoma nazwiskami idę ja – absolwent gdańskiej Akademii Wychowania Fizycznego, profesor od mediów i wychowania fizycznego, ostatnio stażysta awansowy w warszawskiej AWF – i patrzę na świat z rosnącym zdziwieniem. Na jednym zdjęciu patrzę poważnie. Na drugim – trochę jak człowiek, który właśnie zobaczył, że cywilizacja zamieniła trzepak na tablet. Na trzecim pokazuję język. Nie z braku manier, choć i to mogłoby być pedagogicznie uzasadnione. Pokazuję język z racjonalnych powodów. To język protestu wobec świata, który nauczył dziecko przesuwac palcem po ekranie szybciej niż wiatr po Wiśle, ale nie nauczył go skakać przez skakankę, złapać piłki, przeskoczyć płotka i wstać po upadku bez poczucia katastrofy.

„Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał” – mówili starzy, którzy nie znali aplikacji zdrowotnych, platform e-learningowych i diet pudełkowych, ale znali dziecko. Wiedzieli, że dzieciństwo nie jest poczekalnią przed dorosłością. Jest pierwszą i najważniejszą akademią życia. Tam, na podwórku, w szkole, na boisku, między kałużą a trzepakiem, człowiek uczy

się nie tylko ruchu. Uczy się odwagi, rytmu, miary, porażki, zwycięstwa, bólu kolana i dumy z tego, że jednak się udało. Kiedyś każda chwila na podwórku była przygodą. Nie dlatego, że byliśmy bardziej romantyczni. Raczej dlatego, że nikt nam jeszcze nie powiedział, że do przygody potrzebny jest certyfikowany plac zabaw, miękka nawierzchnia, regulamin, animator i zgoda rodzica w trzech egzemplarzach. Mieliliśmy piasek, obręcz, skakanki, piłkę obdartą z godności, trzepak, garaż, ścianę, żywopłot i nogi. Nogi były ważne, bo przenosiły człowieka z miejsca na miejsce, ale też z lęku do próby. Z „nie umiem” do „spróbuję”. Z „zaraz się przewrócę” do „no i co z tego”. Dziś dziecko siedzi przy komputerze, a ruch zastępuje obraz. Doświadczenie – symulacja. Przygoda – plansza. Podwórko – ekran. Ciało robi się dodatkiem do głowy, która i tak jest już zmęczona od nadmiaru bodźców. Potem stajemy z kamerą, mikrofonem, raportem i naukowym zdumieniem, że dziewczynka potyka się o niski płotek, chłopiec gubi rytm prostego kozłowania, a inne dziecko nie potrafi złapać piłki. Patrzą w kamerę tak, jakby pytały: dlaczego to jest takie trudne?

No właśnie. Dlaczego? Nie dlatego, że dzieci są gorsze. Nie dlatego, że „dzisiejsza młodzież” – ten najstarszy, najbardziej leniwy argument ludzkości – znowu nie spełnia naszych oczekiwań. Dzieci są takie, jakie warunki im tworzymy. Jeśli dajemy im ekran, siedzenie, pośpiech, lęk przed brudem, lęk przed upadkiem, lęk przed samodzielnością i lęk przed ruchem, to nie dziwny się, że ciało zaczyna

Fot. otwarcie lub główna ilustracja felietonu – nauczyciel/ trener, dzieci, piłka, boisko, powrót do praktyki ruchu.
 Źródło: AWF Warszawa, strona „Portal WF z AWF” / grafika programu WF z AWF, https://www.awf.edu.pl/_data/assets/image/0018/52191/wfzawf-portal.jpg

milczeć. A ciało, które długo milczy, pewnego dnia odpowiada nam zadyszka, bólem, nadwagą, niepewnością, niezdarnością i wstydem. Tu właśnie pojawia się program „WF z AWF”. Nie jako fajerwerk, nie jako kolejna akcja z banerem, nie jako narodowy konkurs na najbardziej uśmiechnięte zdjęcie z piłką. Interesuje mnie w nim coś poważniejszego. Próba powrotu do alfabetu ruchowego. Do tego elementarza, którego kiedyś uczyło podwórko, a dziś musi go na nowo uczyć szkoła, nauczyciel, akademia wychowania fizycznego, rodzic, samorząd, media i – o ironio dziejów – aplikacja.

Bo oto Jan, który kiedyś jako Jaś nie nauczył się skakać, teraz szuka zdrowia w aplikacji. Liczy kroki, mierzy tętno, sprawdza sen, porównuje wykresy, kupuje buty z amortyzacją, kijek do nordic walkingu i obietnicę nowego życia w promocji minus trzydzieści procent. A przecież gdzieś na początku zabrakło rzeczy najprostszej: nauczania ciała, że ruch nie jest karą. Że wysiłek nie jest upokorzeniem. Że piłka nie atakuje. Że skakanka nie jest narzędziem przemocy matematyczno-motorycznej. Że upadek nie kończy biografii.

Aplikacja jest tu zresztą figurą naszych czasów. Kiedyś dziecko sprawdzało sprawność, uciekając przed kolegą, skacząc przez kałużę albo próbując utrzymać równowagę na krawęzniku, który nagle stawał się liną nad przepaścią. Dziś Jan sprawdza siebie przez wykres. Ma tętno, kroki, sen, kalorie, strefę wysiłku i komunikat, że „cel dzienny nie został osiągnięty”. Cyfrowy anioł stróż siedzi mu na nadgarstku i przypomina, że ciało, zaniedbane w dzieciństwie, teraz wystawia rachunek z odsetkami. Nie mam nic przeciwko aplikacjom. Przeciwnie – dobrze użyte są pożyteczne, a nawet konieczne. Program „WF z AWF” pokazuje, że technologia może pomagać diagnozować sprawność dziecka, porządkować dane i dawać rodzicom oraz nauczycielom informację, której wcześniej nie mieli. Tylko że aplikacja nie jest dzieciństwem. Jest narzędziem. Nie zastąpi podwórka, ale może pokazać, jak bardzo go zabrakło. Nie zastąpi nauczyciela, ale może pomóc mu zobaczyć, gdzie dziecko

Fot. fragment o alfabecie ruchowym, ciele, sprawności i uczeniu się podstaw ruchu.

Źródło: AWF Warszawa, strona „Kolejna edycja programu WF z AWF – Aktywny Dzisiaj dla Zdrowia w Przyszłości”, https://www.awf.edu.pl/_data/assets/image/0003/59250/WF-z-AWF-edycja-4.jpeg

potrzebuje wsparcia. Nie zastąpi ruchu, bo ruchu nic nie zastępuje. Nawet najładniejszy wykres jest tylko cieniem ciała.

Alfabet ruchowy brzmi uczenie, ale jego sens jest prosty. Dziecko ma rozumieć swoje ciało. Ma umieć z niego korzystać. Ma mieć motywację, pewność siebie, podstawowe umiejętności, trochę wiedzy i trochę radości. Ma nie traktować ruchu jak dodatku do życia, który można odłożyć na potem, kiedy będzie więcej czasu, mniej pracy, cieplejsza pogoda, lepsze buty, nowy rok i mocniejsze postanowienia. Bo potem, jak wiemy, przychodzi Jan. A Jan jest zmęczony. Jan ma obowiązki. Jan ma kręgosłup w trybie negocjacji. Jan obiecuje sobie basen od marca, rower od maja, dietę od poniedziałku i spokój od emerytury.

Dlatego „WF z AWF” jest ciekawy nie jako program, który mówi: ruszajcie się. Takich komunikatów mamy wiele. Jest ciekawy, bo pokazuje, że ruch trzeba zorganizować, zmierzyć, nazwać, wytłumaczyć i wprowadzić w życie. Trzeba przeszkolić nauczycieli. Trzeba stworzyć Sport Kluby. Trzeba sprawdzić fundamentalne umiejętności ruchowe. Trzeba rozmawiać z rodzicami. Trzeba użyć mediów, ale nie dać się mediom pożyć. Trzeba zrobić film, który nie głaszcze po głowie, tylko stawia niewygodne pytanie: co zrobiliśmy z dzieciństwem?

Fot. Archiwum AWF Wrocław. Fragment o przejściu od ekranu do wydarzenia, piknikach, rodzinnej i publicznej obecności programu.

Źródło: AWF Wrocław, „Projekt WF z AWF – Aktywny Dzisiaj dla Zdrowia w Przyszłości na Pikniku Polskiego Radia w Chorzowie”, https://awf.wroc.pl/wp-content/uploads/2025/07/1_Piknik_WF_z_AWF_w_Chorzowie-768x1024.webp

Fot. fragment o diagnozie, raporcie, naukowym zapleczu programu i roli prof. Bartosza Molika.

Źródło: AWF Warszawa, konferencja prasowa programu „WF z AWF”. Na stronie przy galerii podano: Fot. MNiSW. Adres źródłowy: https://www.awf.edu.pl/_data/assets/image/0008/69569/Konferencja-WF-z-AWF-2026-2.jpg

Ten film zaczyna się jak wspomnienie. Dzieci wybiegają na podwórko. Piasek, skakanki, hula-hop, piłka, ściana garażu, trochę betonu, trochę trawy, trochę chaosu i dużo życia. Ciała wpadają na siebie bez instrukcji i bez lęku. Dziewczynki robią gwiazdy, chłopcy kozłują piłkę, wszyscy przeskakują przez coś, czego pewnie nie wolno przeskakiwać. W tle blokowisko. Nie ma tam luksusu. Jest ruch.

Potem kadr pęka. Dzieci siedzą przy komputerach. I nagle to, co kiedyś było naturalne, staje się trudne. Płotek, piłka, skakanka, kozłowanie. Elementarz ciała zamienia się w egzamin poprawkowy z dzieciństwa. Lektor mówi: „Nie pozwólmy, by aktywne dzieciństwo stało się tylko wspomnieniem. Zadbajmy o zdrowie i sprawność fizyczną naszych dzieci”. To zdanie nie jest reklamową pointą. Jest memento. Brzmi jak dzwonek na lekcję, na którą spóźnili się dorośli.

Bo dorośli lubią uczyć dzieci odpowiedzialności. Rzadziej lubią przyznać, że sami odpowiadają za świat, w którym dziecko ma żyć. Zabraliśmy podwórka, skróciliśmy samodzielność, wydłużyliśmy siedzenie, pomnożyliśmy ekrany, a potem dziwimy się, że ruch nie wziął się z powietrza. Nie weźmie się. Ruch nie jest aplikacją, którą można pobrać w dorosłości i zainstalować w ciele z pominięciem dzieciństwa. Aplikacja może pomóc. Może zmierzyć, pokazać, ułatwić diagnozę. Ale nie zastąpi inicjacji.

Edukacja – gdy zaczyna tylko kompensować – już coś przegrała. Kompensacja jest potrzebna, by ratować braki. Inicjacja jest potrzebna, by tych braków nie produkować. Dobry nauczyciel wychowania fizycznego wie o tym lepiej niż niejeden reformator oświaty. Wie, że dziecko trzeba przygotować wszechstronnie. Nie po to, żeby każde zostało mistrzem. Po to, żeby każde miało ciało, któremu ufa. Żeby potrafiło wejść po schodach, pobiec, złapać, rzucić, skoczyć, zatańczyć, przegrać, wygrać, zmęczyć się i nie uznać tego za koniec świata.

Sport jest laboratorium pedagogiki w czystej postaci, tylko że z tablicą wyników. Tam rządzi Kronos – czas chwili. Dostajesz medal albo nie. Jedni płaczą po szóstym miejscu, inni świętują trzynaste, bo to ich Everest. Solista może jechać program życia, a jedna skucha zjada trzy lata nieprzegrywania. Wychowanie nie idzie prostą linią. Czasem postęp widać

dopiero po porażce. Czasem dziecko, które nie ma talentu do zwycięstw, ma wielki talent do niepoddawania się. I rolą nauczyciela nie jest tylko zauważyć mistrza. Równie ważne jest nie zgasić nietalentu.

Nie każdy będzie mistrzem. Ale każdy ma prawo być sprawny i pewny siebie. I może dlatego moja droga od Śniadeckiego do Piłsudskiego wydaje mi się dziś mniej biograficzna, a bardziej symboliczna. Śniadecki przypomina, że ciało jest sprawą rozumu, higieny i wychowania. Piłsudski – że sprawność człowieka ma także wymiar wspólnotowy. A ja, stojąc między patronami dwóch akademii, myślę sobie, że gdyby obaj zobaczyli współczesne dziecko unieruchomione przed ekranem, pewnie nie zaczęliby od konferencji. Najpierw kazaliby mu wyjść na dwór. Potem dopiero napisaliby raport.

Zdjęcia, o których wspomniałem, też coś w tej sprawie podpowiadają. Na jednym patrzę tak, jakby świat właśnie oznajmił, że trzeba napisać instrukcję obsługi skakanki. Na drugim mam minę człowieka, który zrozumiał, że trzepak był bardziej demokratyczny niż niejeden program społeczny. Na trzecim pokazuję język – i jest to, powtarzam, gest całkowicie racjonalny. Bo czasem pedagog musi zachować powagę. A czasem musi ją na chwilę zawiesić, żeby świat dorosłych zobaczył własną śmieszność. I może dlatego pokazuję język. Nie dzieciom. Nie nauczycielom. Nie tym, którzy jeszcze próbują coś z tym światem zrobić. Pokazuję go cywilizacji bezruchu, która z powagą godną komisji egzaminacyjnej dziwi się skutkom własnych decyzji. Pokazuję go światu, który uważa, że dziecko ma siedzieć spokojnie, a potem być dynamiczne. Ma nie biegać po korytarzu, ale mieć kondycję. Ma nie brudzić się na podwórku, ale mieć odporność. Ma nie ryzykować upadku, ale mieć odwagę. Ma nie marnować czasu na ruch, ale być zdrowe.

Od Śniadeckiego do Piłsudskiego prowadzi więc nie tylko moja akademicka droga. Prowadzi szersza ścieżka myślenia o człowieku. Śniadecki przypomina, że ciało trzeba wychowywać rozumnie, bo zdrowie nie jest dodatkiem do edukacji. Piłsudski przypomina, że sprawność nie jest prywatnym kaprysem, lecz częścią siły wspólnoty. A między nimi stoi współczesny Jaś – trochę błądy od ekranu, trochę niepewny własnych nóg – i czeka, aż dorośli

przesaną wygłaszać mowy o aktywności fizycznej, a zacząć tworzyć warunki do ruchu.

Bo jeśli Jaś się nie nauczy, Jan będzie potem szukał zdrowia w aplikacji. I dobrze, że ją znajdzie. Ale jeszcze lepiej, gdyby wcześniej znalazł podwórko, nauczyciela, piłkę, skankę, grupę rówieśników i dorosłych, którzy

rozumieją, że aktywne dzieciństwo nie jest sentymentalnym wspomnieniem z czasów trzepaka. Jest warunkiem przyszłej samodzielności.

A język? Język czasem warto pokazać. Zwłaszcza wtedy, gdy świat mówi zbyt poważnie o sprawach, które sam wcześniej zaniedbał.

Marek Siwicki

Rozbijanie na części...

„Każda rzecz, w którą można uwierzyć, jest jakimś obrazem prawdy”

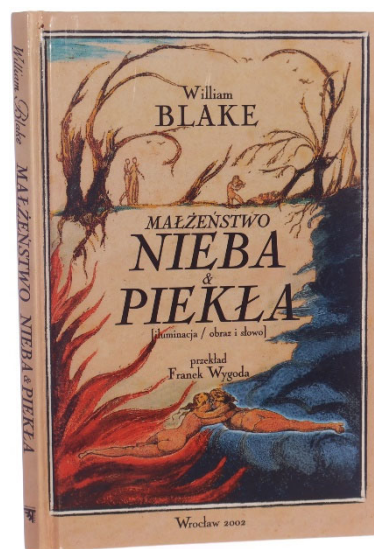
William Blake

Kiedy pierwszy raz usłyszałam to zdanie, nie do końca umiałam się w nie zanurzyć, wysnuć jakieś głębsze refleksje, poza tym, że zatrzymał mnie jego relatywizm. Postanowiłam zatem rozbić je na części pierwsze.

Tak więc na początek – czym jest prawda? „Prawda to zgodność naszych myśli, sądów lub wypowiedzi z faktycznym stanem rzeczy”. To jedna z definicji według słownika PWN. Inna brzmi: „prawda to to, co rzeczywiście jest, istnieje lub było”, a jeszcze inna mówi, że prawda „to zasada dowiedziona naukowo lub wynikająca z doświadczenia, uważana powszechnie za niepodważalną”.

Krok drugi – czym jest wiara? Jeśli chodzi o definicję słownikową, to PWN podaje, że wiara to „przekonanie, że coś jest słuszne, prawdziwe, wartościowe lub że coś się spełni”. Ciekawe rozważania na temat tego, czym jest prawda, pojawiają się także w dramacie Sławomira Mrożka „Ambasador”. Sztuka opowiada o dyplomacie, który w obcym i wrogim państwie desperacko broni wartości upadłego rządu, konfrontując się z własnymi wątpliwościami i absurdem sytuacji. Rozmowa tytułowego Ambasadora z Człowiekiem ukazuje, jak ważna w życiu człowieka jest wiara w cokolwiek i jak człowiek tej wiary potrzebuje i szuka.

Słowa Blake’a są wyrazem jego przekonania, że prawda nie jest jedna, sztywna i zamknięta, że przejawia się w wielu formach i symbolach. Autor „Małżeństwa nieba i piekła” sugeruje, że wszystko, w co wierzy człowiek, jest dla niego jakąś prawdą, ponieważ nikt nie przyznaje się do tego, że wierzy w kłamstwo. Wobec takiej postawy naturalne wydaje się pytanie: czy w takim razie prawda jest obiektywna? Czy dla każdego jest taka sama? Czy moja prawda musi też być czyjąś prawdą? Tę samą sytuację ludzie mogą widzieć z różnych perspektyw i mogą ją zupełnie inaczej interpretować.

Prawda zależna od wiary. Wiara, która konstituuje prawdę. Przy rozważaniach o cytacie Blake’a nasuwa mi się pewna piękna opowieść. Stary Doktor, czyli Janusz Korczak, miał ogromną wiarę w człowieka. Motywował, uskrzydlał, uczył szacunku, afirmował godność, a nade wszystko wychowywał. Wierzył w coś, w co inni uwierzyć nie chcieli, i wierzył, że była to prawda. Do dzieci odchodzących z Domu Sierot kierował takie słowa: „Nic wam nie damy. Nie damy Boga, bo Go sami odszukać musicie we własnej duszy, w samotnym wysiłku. Nie damy Ojczyzny, bo ją odnaleźć musicie własną pracą serca i myśli. Nie damy miłości człowieka, bo nie ma miłości bez przebaczenia, a przebaczać – to móżół, to trud, który każdy sam musi podjąć. Dajemy wam jedno: tęsknotę za lepszym życiem, którego nie ma, ale kiedyś będzie, za życiem Prawdy i Sprawiedliwości. Może ta tęsknota doprowadzi was do Boga, Ojczyzny i Miłości”.

Janusz Korczak wierzył w człowieka. Wierzył, że tęsknota za lepszym życiem może doprowadzić do Prawdy, ale droga do niej u każdego wyglądać będzie inaczej. Dostrzegł w tej tęsknocie piękno i dostrzegł w tej tęsknocie drugiego człowieka. Zarażał nadzieją i wiarą.

Wiara może być obrazem prawdy o człowieku. O jego pragnieniach, poszukiwaniach, o tym, czym jest sens. Dla nas, przyszłych bądź obecnych pedagogów, najważniejsza jest wiara w dziecko, bo być może my będziemy jedynymi, którzy dojrzą w nim tęsknotę, a w niej zobaczą prawdę o nim samym. Prawdę, w którą i ono będzie chciało uwierzyć.

Helena Mikulska

Literatura wykorzystana:

Blake, W. (b.d.). *Małżeństwo nieba i piekła*.

Korczak, J. (1978). *Pisma wybrane* (t. 2). Nasza Księgarnia.

Mrozek, S. (1982). *Ambasador*. Instytut Literacki. Słownik języka polskiego PWN. (b.d.). Hasła: prawda, wiara. Wydawnictwo Naukowe PWN. Teatr Narodowy. (2026). *Prowadź swój pług przez kości umarłych*. Reż. Ewa Platt. Tokarczuk, O. (2009). *Prowadź swój pług przez kości umarłych*. Wydawnictwo Literackie.

Helena Mikulska studentka pierwszego roku edukacji medialnej i technik dziennikarskich na kierunku pedagogika. Tekst powstał jako zadanie domowe z ćwiczeń z języka mediów, którego celem było przygotowanie krótkiej refleksji inspirowanej cytatem Williama Blake'a, przywołanym przy omawianiu znaczenia przekazu scenicznego w spektaklu „Prowadź swój pług przez kości umarłych” w Teatrze Narodowym, przygotowanym na podstawie powieści Olgi Tokarczuk w reżyserii Ewy Platt.

Jesteś dla mnie ważny/ważna...

W bieżącym numerze Czwartego Piętra prezentujemy wiersze piętnastoletniej autorki, które trafiły do nas za pośrednictwem jednej ze studentek dr Magdaleny Ostolskiej. Postanowiłyśmy je opublikować, ponieważ odnaleźć w nich można wrażliwość, uważność na świat oraz odwagę wyrażania własnych przeżyć. Są świadectwem młodego spojrzenia, które warto dostrzec i usłyszeć.

Publikacja tych tekstów jest także okazją do przypomnienia o ważnym wymiarze pracy pedagogicznej. W naszej codzienności akademickiej spotykamy studentów, jednak przede wszystkim są to spotkania z drugim Człowiekiem, który często poszukuje własnej drogi, rozwija swoje talenty, zmagają się z trudnościami i potrzebuje uwagi, wsparcia; potrzebuje kogoś kto w niego uwierzy. Szczególnie ważne jest to w przypadku osób obdarzonych wyjątkową wrażliwością, która często wiąże się z twórczością, ale także z delikatnością i niepewnością. Takie osoby szczególnie potrzebują życzliwego zainteresowania i obecności drugiego człowieka.

Pamiętam sytuację sprzed kilku lat, gdy do mnie i prof. Marka Siwickiego zgłosiła się studentka psychopedagogiki, prosząc o pomoc w związku z wydaniem własnej książki. Rozmawialiśmy o zapisach umowy wydawniczej, o promocji publikacji, ale także o życiu, marzeniach i odpowiedzialności związanej z twórczością. Była studentką, z którą dr hab. Marek Siwicki, prof. APS prowadził zajęcia. Nie

musiał interesować się jej twórczością, ponieważ wykraczało to poza obowiązki akademickie.

A jednak poświęcił jej czas i uwagę. Pomogliśmy, ponieważ było to dla nas ważne. Nagrodą był sukces młodej autorki. Książka została wydana, spotkała się z zainteresowaniem czytelników, a wkrótce powstała kolejna. Takie chwile przypominają, że istota pedagogiki nie mieści się wyłącznie w programach studiów, sylabusach czy ocenach. Czasem jej najpełniejszym wyrazem jest uważność, poświęcony czas i autentyczne zainteresowanie drugim człowiekiem. To właśnie wtedy nauczyciel doświadcza „pedagogicznego szczęścia” – radości i wzruszenia płynących z sukcesu dziecka, ucznia czy studenta. Pojawia się przekonanie, że warto było zatrzymać się na chwilę, wysłuchać, pomóc, ponieważ nawet jeśli jest to drobny gest, to przecież niesie istotny i szczególny komunikat dla drugiego człowieka: „Jesteś dla mnie ważny”.

Wierzmy, że publikacja tych wierszy stanie się dla młodej autorki jednym z takich

ważnych doświadczeń. Że na jej twarzy pojawi się uśmiech, że pomoże jej uwierzyć we własne możliwości oraz zachęci do dalszego rozwijania talentu. Wierzmy także, że osoby, które same doświadczyły takiej życzliwej uwagi, będą przekazywać ją dalej, dostrzegając innych, wspierając ich i pomagając im rozwijać własne pasje i możliwości. Jest to przecież jedna z najważniejszych wartości pracy pedagogicznej, do której przygotowujemy naszych studentów.

Z niegasnącą wiarą w Człowieka i wychowawczą moc uważności.

Beata Szurowska

ŚCIANY

*Bo czego oczy nie widzą, uszy nie słyszą,
język nie powie, to ściany wiedzą.*

*Bo to właśnie ściany słyszą te krzyki,
jęki, płacz, gdy rozmyślam czy kiedyś mi
przyjdzie ujrzeć tych błękitnych oczu blask,
jeszcze chociaż jeden raz.*

*Bo to one znają tajemnice tak głęboko
skryte.*

*I tylko one znają twe drugie imię,
ludzie zwą je nazwiskiem w tych czasach
trujących.*

*Bo to one wiedzą kim jestem naprawdę.
To one wiedzą czego tak dogłębnie pragnę.
I abstrakcją jest to że nie mają duszy.*

*Ale może lepiej nie mieć duszy niż tonąć
głęboko w trakcie burzy*

*Bo dusza moja inna niż wszystkie,
I tętno jej ledwo bije.*

Wiktoria Witkowska

21 GRAMÓW

Co ci robi strach przed jutrem?

Po co się śmiać nad tym tępym ludem?

Po co gadać bzdury o grubym?

Czym sobie zasłużył na poklask prześladowca gorszych?

I nikt nie myśli o tym, jak to wpływa na okres życiowy.

Nikt nie rozumie, że duszę wypala z każdym śmiechem, kłamstwem, rykiem rzuconym.

A dusza delikatna bywa.

Dzień za dniem chęć do życia odbiera.

I każdy zauważy ten ból – po fakcie.

Gdy kwiatki będą stawiać na marmurowym blacie.

Póki co pozostało nic tylko walczyć.

Lecz po co walczyć jeśli i tak to się stanie?

Tak ciężkie, lecz lekkie jak piórko.

I ten chłód, pustka, ból tylko rośnie.

Lecz kto o to dba jak jedno jest pewne?

Te 21 gramów kiedyś na zawsze odejdzie.

Wiktoria Witkowska

POWIEDZ MI TATO...

Czy tak trudno było przytulić?

Dobrym słowem otulić?

Czy alkohol to jedyna ucieczka?

Czy rodzina z trucizną się miesza?

Czy bajki czytanie to nielada talent?

Może jednak to wszystko przestaniesz?

Czy dłonie twe znajdują coś innego niż ścianę?

Serio tak trudno rzucić pochwałę?

Czemu tak łatwo ci przychodzi ta złość?

Jakby psu zabrało się kość.

Czy tak trudno zapytać czy żyję?

Czemu w koszmarach pojawia się twoje imię?

Czemu twe ramiona pułapką – nie domem?

Czemu me oczy przepelnione potem?

Czemu to ty mnie pierwszy zlamaleś?

A czemu wszystko co złe w genach oddałeś?

Wiktoria Witkowska

Rozmowa z samą sobą „Marzycielka vs Realistka”

Ostatnio coraz częściej mam wrażenie, że stoję gdzieś pomiędzy dwiema wersjami siebie. Jedna patrzy daleko w przyszłość i widzi życie jak z opowieści. Druga patrzy na to, co tu i teraz – stabilnie, konkretnie, odpowiedzialnie. Postanowiłam je ze sobą skonfrontować.

Marzycielka: Wiesz, jak ja to widzę? Mazury. Cisza, jezioro, własna łódź. Natura, zwierzęta,

własny ogród pełen warzyw. Piszę książki, które coś znaczą. Dla dzieci, dla młodzieży. Takie, które zostają z kimś na długo. Dają komfort, bezpieczeństwo, inny świat, słowa warte zapamiętania. Może czasem odskocznie. Tym były książki w moich najgorszych chwilach. Kochałam czytać o silnych postaciach kobiecych, potem cytowałam ich słowa w głowie,

dodawałam sobie odwagi. To byłby zaszczyt, gdyby chociaż jedna osoba, jeden nastolatek odszukał taki kawałek dla siebie w MOJEJ KSIĄŻCE!

Realistka: Brzmi pięknie. Kojąco i ekscytująco zarazem. Ale to jest wizja, nie plan. Z czego będziesz żyć?

M: Z pisania. Z tego, co kocham. I z pracy z ludźmi – warsztaty, spotkania w szkołach, rozmowy z młodymi ludźmi. Przecież to ma sens.

R: Ma sens, ale nie daje gwarancji. Teraz masz etat w szkole. Stałość. Wynagrodzenie. Strukturę. Lubisz to, co robisz i wiesz, że to ważna rola.

M: Tylko, że ja nie chcę tylko „stałości”. Nie chcę się obudzić za kilka lat i czuć, że stoję w miejscu.

R: A ja nie chcę, żebyś się obudziła i żałowała, że zrezygnowałaś z bezpieczeństwa dla czegoś niepewnego. A co, jeśli się nie uda?

M: Ale przecież można próbować. Pisać obok pracy. Budować coś swojego powoli.

R: To już brzmi rozsądniej. Tylko pamiętaj, ile masz teraz na głowie – praca, kończenie magistra, ślub...

M: Właśnie dlatego czuję presję. Jakby to był moment, w którym wszystko się ustawia. Jaką drogę wybiorę teraz, taka zostanie. Niby można zawsze coś zmienić, ale młodość to moment, gdzie łatwiej podjąć ryzyko. Ma się ikrę, charyzmę. Energię.

R: Nie dramatyzuj. Drogi można zmieniać. Sama już myślisz o doktoracie, o pracy na uczelni, o innych możliwościach. O czymś co da ci różnorodność, ale dalej będzie bezpieczne.

M: No właśnie... doktorat to też trochę moje marzenie. Tylko inne. Bardziej „Twoje”.

R: To nie jest tylko moje. To rozwój. Większe możliwości. Może lepsze zarobki niż sama szkoła. Może jakieś badania, poczucie, że działasz. Tylko wolniej, mniej gwałtownie.

M: Ale czy to mnie uszczęśliwi? Czy to nie będzie po prostu kolejny „bezpieczny wybór”?

R: A czy Twoje życie na Mazurach nie jest trochę ucieczką? Idealną wizją, która pomija trudności?

M: Może trochę jest. Ale to nie znaczy, że nie jest prawdziwe. Ja naprawdę chcę tworzyć. Pisać coś ważnego.

R: I możesz to robić. Tylko nie rzucając wszystkiego od razu.

M: Czyli kompromis?

R: Raczej strategia. Pracujesz, zdobywasz doświadczenie, kończysz studia. A obok – piszesz. Sprawdzasz, czy to naprawdę Twoja droga.

M: Boję się tylko jednego.

R: Czego?

M: Że przyzwyczaję się do tej „bezpiecznej” wersji życia i już nigdy nie spróbuję czegoś więcej.

R: A ja się boję, że rzucisz się w marzenia bez przygotowania i się rozczarujesz.

M: Czyli obie się boimy.

R: Tak. Tylko każda czegoś innego.

M: Może właśnie dlatego musimy działać razem.

R: Ty przypominasz, po co to wszystko. Napędzasz, tworzysz, marzysz. Ja pilnuję, żeby to miało sens. Żeby nie pójść za szybko, o krok za daleko.

Nie wiem jeszcze, która z tych dróg okaże się „tą właściwą”. Może żadna nie jest jedyna. Może moje życie będzie gdzieś pomiędzy – trochę stabilne, trochę odważne. Jedno wiem na pewno: nie chcę wybierać tylko jednej wersji siebie. Bo dopiero razem tworzą całość.

Paulina Ołdak

Wywiad został opracowany w ramach zajęć fakultatywnych „Tutoring rozwojowo-naukowy”, prowadzonych przez dr Beatę Szurowską dla studentów pedagogiki II stopnia. Materiał stanowi część autorskiego projektu „OTO JA – Osoba wyjątkowa”, którego celem było przygotowanie i przeprowadzenie wywiadu własnego, opartego na autorefleksji oraz analizie indywidualnych doświadczeń biograficznych w kontekście kształtowania tożsamości osobistej i zawodowej. Zajęcia miały charakter warsztatowo-refleksyjny i służyły rozwijaniu kompetencji związanych z analizą narracji biograficznej, pogłębianiem autorefleksji oraz świadomym samorozwojem, szczególnie w obszarze odpowiedzialnego przygotowania do przyszłej pracy zawodowej.

Sztuka, literatura i dziecko – wspólna przestrzeń edukacji

*Nowa publikacja o edukacji przez sztukę z udziałem pracowników
i studentów*

W kwietniu 2026 roku ukazała się publikacja „Z dzieckiem w przestrzeniach literatury i innych sztuk” (nr 2/2025–2026 czasopisma „Edukacja Wczesnoszkolna: Zeszyty Kieleckie”) pod redakcją dr Moniki Kupiec z Katedry Wczesnej Edukacji. Tom został objęty patronatem Polskiego Towarzystwa Bibliograficznego, co podkreśla jego naukowy charakter oraz znaczenie podejmowanej problematyki w szerszym kontekście badań nad literaturą i edukacją.

W przygotowanie tomu zaangażowani byli również pracownicy Instytutu Pedagogiki, którzy są autorami części zamieszczonych artykułów. Są tu także prace studentów pedagogiki różnych specjalności należących do Koła Naukowego BUKA, co podkreśla ich aktywny udział w działalności badawczej i dydaktycznej.

Warto odnotować, że niespełna rok wcześniej opublikowano pierwszą część tej pracy pod tym samym tytułem, współredagowaną przez dr Monikę Kupiec oraz dr Martę Krasuska-Betuk, także z udziałem przedstawicieli Instytutu Pedagogiki.

Publikacja koncentruje się na zagadnieniach związanych z rolą literatury oraz różnych dziedzin sztuki w edukacji dziecka na etapie wczesnoszkolnym. Autorzy podejmują analizę sposobów wykorzystywania tekstów literackich jako punktu wyjścia do działań dydaktycznych, a także wskazują na możliwości integrowania aktywności artystycznych, w tym działań plastycznych, teatralnych i muzycznych z codzienną praktyką pracy nauczyciela. Istotnym wątkiem opracowania jest również ukazanie,

w jaki sposób kontakt z literaturą i sztuką może wspierać rozwój poznawczy, emocjonalny oraz społeczny dziecka, a także sprzyjać kształtowaniu jego wrażliwości i kompetencji kulturowych.

Tom łączy perspektywę teoretyczną z odniesieniami do praktyki pedagogicznej. Obok tekstów o charakterze naukowym czytelnik znajdzie przykłady konkretnych działań i rozwiązań dydaktycznych, które mogą być wykorzystane w pracy z uczniami edukacji wczesnoszkolnej. Zwraca się uwagę na potrzebę stosowania metod aktywizujących, angażujących różne zmysły oraz umożliwiających dziecku twórcze uczestnictwo w procesie uczenia się. Publikacja wpisuje się tym samym w aktualne kierunki rozwoju pedagogiki, akcentujące znaczenie edukacji wielozmysłowej, integracji doświadczeń oraz łączenia teorii z praktyką.

Opracowanie ma wyraźnie interdyscyplinarne charakter – łączy ujęcia pedagogiczne, literaturoznawcze i artystyczne, oferując szeroką perspektywę spojrzenia na edukację wczesnoszkolną. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że publikacja powstała dzięki zaproszeniu redaktorki Moniki Kupiec, które zapoczątkowało sprawną i dobrze układającą się współpracę między zespołami akademickimi. Ta płynna kooperacja umożliwiła połączenie różnych doświadczeń i podejść badawczych, co znalazło odzwierciedlenie w spójności tomu oraz kompleksowym ujęciu omawianych zagadnień.

Katarzyna Kasperkiewicz-Morlewska
Agnieszka Sztuk

Kącik pani Dorotki

Szanowni Państwo,

uprzejmie przypominam o ważnych terminach.

12.06.26r. (piątek) – ostatni dzień zajęć dydaktycznych w semestrze letnim

Do 12 czerwca 2026r. (piątek) – podpisanie Kart Zrealizowanego Obciążenia Dydaktycznego.

Od ubiegłego roku karty są drukowane w sekretariacie. Proszę jedynie o przybycie w celu weryfikacji i podpisania dokumentu. Oczywiście otrzymacie Państwo informację mailową, w jakich konkretnie dniach należy się zgłosić.

Do 24 czerwca 2026r. (środa) – zgłoszenie przez nauczycieli akademickich dyżuru w przerwie wakacyjnej (jeden dyżur, jedną godzinę), wraz z podaniem terminu urlopu, który był przez Państwa wpisany do EPP). Dyżury wakacyjne rozpoczynają się od 01 lipca 2026r.

30 czerwca 2026r. (wtorek) – ostatni dzień składania prac dyplomowych w systemie APD i zatwierdzenia raportu z systemu antyplagiatowego przez promotora.

29 czerwca – 31 sierpnia 2026r. – przerwa wakacyjna.

do 15 lipca 2026r. (środa) – podpisanie protokołów przedmiotów realizowanych w semestrze letnim – I termin. Tak jak w roku ubiegłym, protokoły będą drukowane w sekretariacie. Proszę o przybycie w celu podpisania. Ewentualne zmiany na protokołach mogą być dokonane tylko poprzez naniesienie poprawki na wersji papierowej. Zgłoszenia mailowe i telefoniczne nie będą respektowane. **UWAGA:** W protokołach nie można pozostawiać pustych „okienek”. Jeżeli student/ka nie przystąpił/a do egzaminu lub zaliczenia, należy wprowadzić oznaczenie „nzał” lub „2”. Zwracam również uwagę, że ocena na egzaminie poprawkowym powinna być wpisana wyłącznie w przypadku, gdy student/ka nie przystąpił/a do egzaminu końcowego lub go nie zaliczył/a i otrzymał/a na egzaminie końcowym/zaliczeniu „2” lub „nzał”. Wielokrotnie zdarza się, że wpisujecie Państwo ocenę w rubryce „egzamin poprawkowy”, pozostawiając puste pole w „egzaminie końcowym”. W takim przypadku nie jest jasne, co dokładnie poprawił/a student/ka. Proszę o zwracanie uwagi na poprawność wpisów i pełne uzupełnianie protokołów zgodnie z powyższymi wytycznymi.

do 30 września 2026r. (środa) – złożenie przez Doradców studentów w Centrum Kształcenia sprawozdań ze współpracy ze studentami.

do 02 października 2026r. (piątek) – podpisanie protokołów przedmiotów realizowanych w semestrze letnim – II termin (dla osób, które nie podpiszą protokołów w I terminie).

Informacja dla promotorów

Uprzejmie informuję, że tematy prac dyplomowych są sukcesywnie wprowadzane do systemu USOS. Prosiłabym, aby promotorzy a także studenci dokładnie sprawdzali temat pracy w systemie APD. Promotor powinien dopilnować, aby plik z pracą został poprawnie wgrany przez studenta oraz aby dołączono oświadczenie o autorstwie pracy.

W tym roku osoby, które zgodziły się przewodniczyć obronom, będą pełnić po 4 dyżury: prof. I. Czarnecka, prof. J. Kulbaka, prof. S. Kuruliszwili, prof. M. Kwiatkowski, prof. J. Łukasiewicz-Wieleba, prof. J. Michalski, prof. A. Perkowska-Klejman, prof. B. Przybylski, prof. A. Solak, prof. E. Strutyńska-Laskus.

Informacje dotyczące przydzielonych dyżurów są dostępne w sekretariacie. Już teraz można rezerwować termin obrony oraz wybrać przewodniczącego. Obrony będą odbywać się od 15 czerwca 2026r. do 17 lipca 2026r. w godzinach od 8:30 do 16:00.

Protokoły i egzaminy

STUDIA STACJONARNE

PROTOKOŁY

- zaliczenie do 14 czerwca 2026 r. (niedziela)
- zaliczenie na ocenę do 21 czerwca 2026r. (niedziela)
- zaliczenie seminarium dyplomowego do 30 czerwca 2026 r. (wtorek)
- egzamin do 5 lipca 2026 r. (niedziela)

Egzaminy

15–26 czerwca 2026 r. – letnia sesja egzaminacyjna (przeprowadzenie egzaminów w pierwszym terminie)

15 czerwca – 17 lipca 2026 r. – egzaminy dyplomowe w godz. 8:30–16:00

Do 30 czerwca 2026 r. (wtorek) – ostatni dzień składania prac dyplomowych w systemie APD i zatwierdzania raportu z systemu antyplagiatoowego przez promotora

Sesja poprawkowa

1–13 września 2026 r. – letnia sesja poprawkowa (przeprowadzenie egzaminów i zaliczeń na ocenę poprawkowych)

7–30 września 2026 r. – egzaminy dyplomowe studentów, którzy uzyskali zgodę dyrektora studiów na przesunięcie terminu złożenia pracy dyplomowej

PROTOKOŁY

- zaliczenie na ocenę poprawkowe, egzamin poprawkowy do 14 września 2026 r. (poniedziałek)
-

Praktyki

Do 30 września 2026 r. (środa) – zaliczenie praktyk przez opiekuna praktyk

PROTOKOŁY

- zaliczenie praktyk do 30 września 2026 r. (wtorek)

30 września 2026 r. (środa) – ostatni dzień semestru letniego.

STUDIA NIESTACJONARNE

16 czerwca – 17 lipca 2026 r. – egzaminy dyplomowe

Do 30 czerwca 2026 r. (wtorek) – ostatni dzień składania prac dyplomowych w systemie APD i zatwierdzania raportu z systemu antyplagiatoowego przez promotora

Egzaminy

4–5 lipca 2026 r. – letnia sesja egzaminacyjna (przeprowadzenie egzaminów w pierwszym terminie)

PROTOKOŁY

- zaliczenie do 3 lipca 2026 r. (piątek)
- zaliczenie seminarium dyplomowego do 30 czerwca 2026 r. (wtorek)
- zaliczenie na ocenę, egzamin do 12 lipca 2026 r. (niedziela)

Sesja poprawkowa

1–13 września 2026 r. – letnia sesja poprawkowa (przeprowadzenie egzaminów i zaliczeń na ocenę poprawkowych)

PROTOKOŁY

- zaliczenie na ocenę poprawkowe, egzamin poprawkowy do 14 września 2026 r. (poniedziałek)

7–30 września 2026 r. – egzaminy dyplomowe studentów, którzy uzyskali zgodę dyrektora studiów na przesunięcie terminu złożenia pracy dyplomowej

Praktyki

Do 30 września 2026 r. (środa) – zaliczenie praktyk przez opiekuna praktyk

PROTOKOŁY

- zaliczenie praktyk do 30 września 2026 r. (wtorek)

30 września 2026 r. (środa) – ostatni dzień semestru letniego.

Dorota Sadowska

tel.: (22) 589-36-56

e-mail: sekretariatip@aps.edu.pl

